

Article Opinió - Joan Lluís Torres - “Tres colors: llibertat, igualtat i fraternitat”

Aprofitant el testament cinematogràfic del director de cine polonès Krzysztof Kieślowski en forma de particular trilogia sobre l'Europa contemporània representada pel lema de la Revolució Francesa, llibertat (blau), igualtat (blanc), fraternitat (vermell), pretenc redescobrir la vigència dels mots així com els percebem i sobretot com els vivim. Si Europa pot ser representada per tres colors, Menorca també. És famosa la dita: Menorca l'illa blanca i blava, fent referència al blau del cel i del mar que ens rodeja i al blanc de les nostres cases emblanquinades reflectint la llum del sol. I es podria complementar amb el verd del camp a l'hivern o amb el vermell present en les nostres insígnies o en la sang vessada per tantes cultures que ens han volgut dominar. Així, la trilogia menorquina podria ser llibertat (blau-mar), igualtat (blanc-casa), fraternitat (vermell-sang).

En motiu de la pel·lícula ‘Tres colors: Blau’, Kieślowski ens diu: “Blau és la llibertat, la història del preu que paguem per ella. Fins a quin punt som veritablement lliures?”. El blau del mar ens és frontera, límit, contorn o ens és camí, comunicació, mirall. La llibertat, tant si la definim com a concepte personal o des del punt de vista de la comunitat illenca, ha de superar les fronteres per esdevenir camí que fa possible el trànsit interpersonal. Ha de superar els límits per esdevenir comunicació intercultural. Ha de superar el contorn per esdevenir mirall d'un mateix.

Som lliures les persones que habitem Menorca? Són lliures els qui no tenen feina, els qui estan enganxats a les drogues o els mancats de cultura?

Al segon film, ‘Tres colors: Blanc’, hi trobem una història sobre la negació de la igualtat sobre el decorat del mur de Berlín. A Menorca, el blanc ens ve de la tradició àrab de la calç i es feia servir per emblançar i desinfectar les cases. Les cases blanques, petites o grosses, al mig del camp o vora la mar, ens són refugi i ens donen seguretat. El que ens iguala és poder tenir una llar, una feina un entorn familiar digne.

Som iguals en oportunitats els menorquins? Tenen les mateixes oportunitats els qui no tenen casa, els qui no poden estudiar o no tenen xarxa d'amics i familiars?

Acaba la trilogia amb ‘Tres colors: Vermell’, situant-nos a Suïssa, un país on conviuen llengües, cultures i religions. Sobre la fraternitat, Kieślowski ens diu: “L'eterna qüestió consisteix en saber si donant als altres una mica de si mateix, no ho fem per tenir una idea millor de nosaltres mateixos”. El vermell de la sang que tots portem a les venes ens recorda la fraternitat que ens devem els uns als altres. La fraternitat de donar-nos als altres, de posar l'alteritat al centre dels nostres objectius, no per creure'ns millors sinó per fer-nos més humans.

Som solidaris entre nosaltres i amb tothom els menorquins? Són solidaris/fraternals els qui donen béns materials i ho publiquen o els qui donen el seu temps en bé dels altres calladament?